

Pædagogisk læreplan for Børnehuset Blåkilde

Senest opdateret februar 2024

Børnesyn, dannelse og børneperspektiv

Det at være barn har værdi i sig selv. Alle børn skal udfordres og opleve mestring i lege og aktiviteter. Børn skal høres og tages alvorligt som led i starten på en dannelsesproces og demokratisk forståelse. Vi møder derfor barnet med åbenhed, som en selvstændig person med ret til at være forskellig og have egne meninger og følelser. Vi arbejder med at acceptere vores forskelligheder, at være tolerante, at se hinandens muligheder, at være nysgerrige og undersøgende igennem at lære at lytte til hinanden, at vente på tur, at være i små og store legegrupper. Børnene får mulighed for at være aktive medspillere i deres dagligdag, så de selv er med til at skabe læring i daglige rutiner, planlagte aktiviteter, spontane børneinitiativer og i den gensidige omgangstone. Vi giver barnet plads, tid og ro til at udvikle sig i trygge rammer til at blive en selvstændig person, som kan begå sig blandt andre mennesker. Vi søger at tage udgangspunkt i viden om, hvad børn har brug for (ser barnet udefra), sætter os i barnets sted (ser barnet tilstræbt indefra) og ser, hører, opdager, verbalt og nonverbalt, hvad barnet tænker, føler, oplever og har brug for (inddrager barnets eget perspektiv). *(Børnesyn og børneperspektiv med inspiration fra Hanne Warming)*

Praksisfortælling fra vuggestuen

Det er morgen i vuggestuen og Gerda, kommer med sin mor. De vasker hænder og går ind på stuen. Gerda holder godt fast i mor, da det er tid til at sige farvel og bliver ked af det. Den voksne Nanna, sætter sig ned til Gerda på gulvet og siger: "Du synes, det er svært at sige hej til mor i dag, har du brug for et kram, mens vi vinker til mor." Gerda snøfter lidt, men sætter sig hos Nanna og de vinker sammen. Gerda bliver siddende hos Nanna, mens nogen af de andre børn kommer med klodser og Nanna hjælper med at bygge et tårn. Nanna siger: "Hov, vi har ikke flere klodser." Gerda henter nogen og kommer smilende tilbage og hjælper med at bygge videre.

Hvad gjorde læringen muligt?

Vi forsøger at skabe trygge rammer, hvor Gerda bliver set i, at hun synes, det er svært og har brug for at komme i tryk havn for at kunne komme ud og udforske med sine kammerater igen (afsæt i tryghedscirklen). Så ved at den voksne er nærværende og befinder sig i børnehøjde, får Gerda både den trygge ramme, hun har brug for og bliver set og hørt i det, der er svært samtidig med, at de giver hende lyst til atter at udforske sin omverden.

Praksisfortælling fra børnehaven

Elvira er lige startet i børnehaven og har ikke dannet så mange relationer endnu. Hun kommer til at sidde ved siden af Ursula til frokost. Ursula smiler til Elvira, og viser hende hvordan man laver sjove ansigter. Elvira griner og laver et endnu mere fjollet ansigt og sådan fortsætter de lidt på skift. Den voksne Hanne, smiler til pigerne og siger: "I er da vist lidt fjollede i dag." Pigerne griner indforstået. Da de er færdige med at spise, fortsætter de med at lege sammen.

Hvad gjorde læringen muligt?

Hanne ser samspillet mellem pigerne, og giver plads til deres leg, i en situation hvor vi som voksne ellers ikke nødvendigvis giver plads til at lege, når vi er i gang med at spise. At de alligevel får lov gør, at de udvikler deres selvforståelse og Elvira føler sig i højere grad som en del af fællesskabet.

Hanne ser deres handlinger fra deres perspektiv frem for at irettesætte deres adfærd. Børnene bliver på den måde aktive medspillere i deres egen hverdag og Elvira hjælpes samtidig også videre ind i børnefællesskabet fra den udsatte position hun, som ny kan have følt, hun var i.

Leg, læring og børnefællesskab

Legen har en værdi i sig selv, og den skal være en gennemgående del af et dagtilbud. Legen fremmer fantasi, sprog, sociale kompetencer, nysgerrig, selvværd og identitet. Læring skal forstås bredt, og læring sker for eksempel gennem leg, relationer, planlagte aktiviteter, udforskning af naturen og ved at blive udfordret. Leg, dannelse og læring sker i børnefællesskaber, som vi i Børnehuset Blåkilde sætter rammerne for. Al leg, dannelse og læring sker i et socialt samspil med børn og voksne. Relationer og venskaber er afgørende for, at børnene trives. Det er vigtigt, at alle er en del af børnefællesskabet. Hos os skabes fællesskabet blandt andet ved, at alle hilser på hinanden, når vi mødes, og at børnene har mulighed for at danne relationer med dem, de har lyst til på tværs af stuerne. Vi arbejder i mindre grupper, hvor vi bl.a. præsenterer legemuligheder fra genkendelige historier og daglige rutiner. Vi bruger gentagelser for at støtte børnene i at finde trykthed i legerelationer, så alle kan være deltagende i, at legen udvikler sig positivt for alle børn. Vi lærer, at vi kigger på hinanden, når vi taler, og vi hører og svarer hinanden. Vi hjælper hinanden, venter på tur, giver hinanden plads – alle har ret til at blive set og hørt. Vi lærer af hinanden og vi er bevidste om, at vi er gode rollemodeller. Vi udfordrer børnene ved dialog, ved at være undrende og undersøgende, og ved at give dem udfordringer eller små opgaver. Barnet har desuden adgang til bøger, iPad, erindringsmapper og barnets egen mappe, så barnet altid har mulighed for at gå tilbage og mindes.

Praksisfortælling fra vuggestuen

Tilde, Tobias og Ebu bliver tilbudt at vaske magneter i en stor balje med sæbeskum oppe ved bordet. Børnene synes sæbeskummet er rigtig sjovt at lege med. Den voksne fylder derfor mere sæbe op i baljen. De griner og har det sjovt. Der er meget sæbeskum alle vegne. Tilde siger til Ebu: "Du har sæbeskum oppe i håret!" "Du har også sæbeskum oppe i håret," siger Ebu.

Hvad gjorde læringen mulig?

Gennem legen med sæbeskummet opnår børnene læring omkring hygiejne, da legetøjet skal vaskes. Når man putter sæbe i vandet, opstår der skum. De samarbejder om en fælles opgave, da de er fælles om en balje og de får øje på hinanden, da de ser skummet i hinandens hår. De får et fællesskab med hinanden gennem 'det fælles tredje'.

Praksisfortælling fra børnehaven

En gruppe børn henvender sig til den voksne, Pernille, ude på legepladsen. Børnene kan huske en leg, de engang har leget sammen inde på stuen, og vil have hjælp til at sætte den i gang ude på legepladsen. Pernille ved først ikke, hvad det er for en leg og spørger, om børnene kan beskrive, hvad det er for en leg. Torben siger: "Det er den, hvor man skal over vandet." Pernille spørger: "Er det fisker, fisker?" "Jaaaaa," råber alle børnene i kor. Pernille sætter legen i gang, hvorefter børnegruppen de følgende dage selv tager initiativ til at lege legen uden voksendedtagelse.

Hvad gjorde læringen mulig?

Børnene understøttes i deres eget initiativ til legen. Den er genkendelig, så det giver børnene trykthed til at deltage i legen og de kan nemt forklare Pernille, hvad det er for en leg. Med Pernilles understøttelse kan de selv sætte legen i gang de efterfølgende dage. Alle har styr på legen, den er

genkendelig og de lykkes sammen med at sætte legen i gang. De opnår læring om at vente på tur, at gå på kompromis med hinanden og at kunne noget sammen.

Pædagogisk læringsmiljø

Et trygt og stimulerende pædagogisk læringsmiljø er udgangspunktet for arbejdet med børns læring. Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i dagtilbuddet skal integreres i det pædagogiske arbejde med etablering af pædagogiske læringsmiljøer. Børnemiljøet skal tilrettelægges ud fra et børneperspektiv, hvor børnefællesskaber, sammensætning af børn, alder og deres fælles forudsætninger inddrages. Det pædagogiske læringsmiljø skal være til stede hele dagen. Det betyder, at børnenes læring ikke er afgrænset til 1½ times pædagogiske aktiviteter om formiddagen, men finder sted gennem hele dagen – dette både i leg, planlagte og spontane aktiviteter samt i de daglige rutiner.

I Børnehuset Blåkilde arbejder vi blandt andet med LAHOPL-forløb (Lange Autentiske Hands-On Projektbaserede Læringsforløb), hvor vi arbejder med et emne, der tager udgangspunkt i børnenes interesser og det børnegruppen viser. Det gør vi gennem hele dagen og over en længere periode. Vi følger børnenes spor og inddrager dem, så de får medindflydelse på forløbet under hensyntagen til deres alder og forudsætninger. Vi veksler hele tiden mellem at gå foran, ved siden af og bagved børnene, for at understøtte deres engagement og nysgerrighed under forløbet. Vi har blandt andet været optaget af edderkopper, køretøjer, krop og sanser, farver, dinosaurer, insekter, science, årstider og bondegårdsdyr.

Vores pædagogiske læringsmiljø tilrettelægges, så det afspejler og tager højde for børnenes alder, forskellige forudsætninger og børnegruppens sammensætning – børn er forskellige og har brug for forskellige udfordringer. Vi tilrettelægger og igangsætter, derfor aktiviteter både i det store fællesskab, samt i mindre fællesskaber – og vi er opmærksomme på, at alle børn er en del af et fællesskab. Vi har fokus på vores indretning – at skabe tydelige tematiserede legeområder samt at udstille børnenes aktiviteter, kultur og læring ved hjælp af billeder/plancher og lignende på væggene. Med tydelige legeområder understøtter vi børns lyst til at lege, og vi anerkender, at legen har værdi i sig selv. Vores særlige fokus på kommunikation og sprog afspejler sig også i vores pædagogiske læringsmiljø. Det ses både i vores indretning og i, hvordan vi som tydelige og positive rollemodeller er sammen med børnene. Vi prøver også at skabe fleksible læringsmiljøer eksempelvis ved, at tingene får flere funktioner – vores lave vindueskarme kan bruges til at kravle/gå på og hoppe ned fra, taburetterne og stolene er også gode til at kravle på, når de står på række. På den måde bliver der også plads til krop og bevægelse. Legepladsen med gynger, rutsjebaner, sandkasser, legehuse med mere, er også en del af vores pædagogiske læringsmiljø og her – i et trykke og afgrænsede "rum" – kan børnene få natur- og sanseoplevelser i et autentisk miljø.

Praksisfortælling fra vuggestuen

På Rød stue har de lavet et vendespil med store billeder, der gør det ud som brikker på gulvet. De tilsvarende billeder/brikker er placeret rundt omkring på stuen både oppe og nede. Vibeke siger til Alfred: "Nu er det din tur til at vælge et billede." Alfred løber glad hen til brikken med koen og siger: "Ko!" Vibeke siger: "Ja, det er koen, kan du finde den anden ko?" Alfred kigger glad rundt i rummet og griner til Josefine. Alfred løber hen og klatrer op i ribben og slår på brikken med koen,

som sidder på væggen. Alfred siger: "Ko!" og griner højt. Vibeke siger: "Du kravlede højt op og du fandt koen."

Hvad gjorde læringen mulig?

Her har vi både fokus på sprogstimulering og motorikken i det pædagogiske læringsmiljø. Alfred lærer sprog ved at blive benævnt og han får øvet sin motorik. Alfred lærer at vente på tur, mens der er andre børn, som finder billeder og han føler glæde, begejstring og at han er betydningsfuld, da det bliver hans tur til at lede efter en brik. Han lærer at orientere sig i rummet ud fra den opgave, han har fået. Alfred har også øje for Josefine, som han griner sammen med, og som han har et fællesskab med.

Praksisfortælling fra børnehaven

Når vi spiser eftermiddagsmad i børnehaven, skifter vi mellem at læse højt eller at børnene har ordet. I dag læser Susanne op fra en bog med rimefortællinger. I historien optræder der en lille frø. Susanne spørger: "Har nogle af jer set en frø?" Ida rækker hånden op og fortæller, at det har hun, men at hun også har plantet et frø med sin mor i haven. Susanne siger: "Det er rigtigt, Ida, at frø har flere betydninger." Straks går jagten i gang med at finde frø i huset. Det bliver hånddukken Kaj og et lille blomsterfrø. Der tages billeder, som hænges op i vores vindue, der viser ting fra foråret og hvor der allerede hænger spirende frø.

Hvad gjorde læringen mulig?

Når vi samler børnene for eksempel til eftermiddagsmaden, fokuserer vi på læring og sprogstimulering. Når ordet er frit, fortæller børnene om oplevelser og derved også om deres viden. De hører hinandens fortællinger og ofte er der ting, som skal undersøges i bøger eller på iPad'en. Børnene introduceres i, hvordan vi kan søge viden. I denne situation føler Ida sig set og hørt ved, at hun får lov til at bidrage med det, hun ved. Ida lærer at koncentrere sig ved, at hun følger opmærksomt med i oplæsningen, og at hun kan relatere til en anden viden. Hun føler sig tryk i det sociale fællesskab, da hun markerer sig og fortæller om sin viden. Hun bliver dermed betydningsfuld for fællesskabet og for den fælles læring.

Sammenhæng til SFO/skole

Vi er meget optaget af den gode overgang. Dette indebærer, at vi blandt andet besøger folkeskolen i vores skoledistrikt og giver børnene et nært forhold til det, der skal til at ske. På den måde skaber vi de bedste forudsætninger for, at alle børn får en tryk og god skolestart. Vi arbejder desuden med fokus på overgangsobjekter for barnet, der skal skifte til SFO. Det har til formål at skabe tryk og genkendelighed i overgangen.

I Børnehuset Blåkilde er det skoleforberedende arbejde en lang proces - arbejdet starter ikke det sidste år før skolestart. Det skoleforberedende arbejde handler om læring og udvikling, som vi støtter børnene i hele vejen igennem deres tid hos os. Det er vigtigt, at børnene trives i børnehaven, og at de kan indgå i mange forskellige slags fællesskaber. Derfor arbejder vi i høj grad med at fremme deres sociale og kommunikative færdigheder. Vi arbejder desuden med at styrke deres kreativitet, fantasi og nysgerrighed - eksempelvis øver vi sproget, når vi studerer deres tegninger og kreationer, hvor vi sætter ord og lyde på bogstaverne/ordene - gennem børnenes egne fortællinger. Vi leger også med ord, rim og remser, tal og bogstaver. Det er vigtigt

at stimulere sproget og at give børnene lyst og glæde ved sproglige aktiviteter, og herigennem lære at mestre sproget i hverdagens mange sammenhæng.

Grøn Stue er for børn i alderen ca. 4,5-6 år. Når vi her tænker skoleparathed for det enkelte barn, er vi bevidste om, at det skal ses som en løbende modningsproces for hele gruppen på stuen. Vi ønsker at sende det hele barn videre til SFO/skole. Her tænker vi vigtigheden i, at det enkelte barn kan rumme sig selv og har troen på sig selv, oplever, at det har ord til at formidle sig igennem dialog f.eks. tanker og følelser samt det finder mening i at indgå i små og store fællesskaber. Børnene guides i at lære at læse deres omgivelser, lytte, modtage og afsende en besked. Vi guider dem i mødet, med hinanden barn/barn og barn/voksen, i at være nærværende, tilstede og have øjenkontakt. Vi har løbende fokus på konflikthåndtering, hvor vi støtter dem i at aflæse hinanden, samt hjælpe dem med at sætte ord på deres tanker og følelser.

Alle børn på stuen har et navnekort i deres skuffe, som et led i at genkende deres eget navn og derved kan efterligne teksten og være selvhjulpne i at skrive deres eget navn. På stuen hænger der relevante ting på væggen for at vække deres nysgerrighed (alfabetet, tal, ugedage, rim og remser m.m.) Deres forbogstaver hænger ned fra loftet i fire hjul, der repræsenterer de fire årstider, hvor de har fødselsdag. Vi besøger også en spejdergrund flere gange om året, så vi også i naturen kan følge årstiderne.

Én gang om ugen afholder vi lege-skolegruppe, hvor de kommende skolebørn samles og leger. Her prøver vi at berøre forskellige emner. Det kan være geometriske figurer, hvor vi finder og tæller kanter på de geometriske ting, vi kan finde på stuen. Det kan også være rim og remser, der visuel præsenteres i form af billedkort, som børnene på skift vælger at sammensætte, som rim og remse.

Vi laver også Kims-lege, synge sange med fagter og bevægelser, bruger begreber som stor, større, størst, modsat, fællesnævner m.m. Vi snakker om følelser, fødselsdage, årstider, familien (børnene tegner deres egne personlige tegninger) og børnene laver små relevante opgaver til deres mappe, som støtter op om dagens tema. Målet er, at alle får en god oplevelse, at vi forsøger at vække deres nysgerrighed, at de lærer at forholde sig til at lytte, modtage og afsende en besked og at de lærer at kunne rumme et fællesskab og tage et medansvar.

Forældresamarbejde

I Børnehuset Blåkilde vægter vi forældresamarbejdet højt. Forældrene er vores vigtigste samarbejdspartner i forhold til børnenes trivsel, læring og udvikling. Vi ønsker en gensidig tryghed og åbenhed til at kunne skabe en god kontakt og dialog, hvor vi kan snakke om både de gode ting og de ting, forældrene eller vi undrer sig over eller har spørgsmål til.

Vi anvender Rambøll Dialog, SprogTrappen og sprogvurderinger, som redskaber til den gode forældresamtale om barnets trivsel, læring og udvikling. Samtalerne tilbydes ca. en gang om året. Forud for samtale skal både fagpersoner og forældre besvare nogle spørgsmål om barnets trivsel, læring og udvikling. Spørgsmålene tager afsæt i de pædagogiske læreplanstemaer, så vi sikrer at komme hele vejen rundt omkring barnet. Fremgår det af besvarelserne, at barnet ikke er alderssvarende indenfor et givent område, aftales det med forældrene, hvordan vi hver især kan støtte barnet i sin videre udvikling. Når hjem og institution er sammen om dette, får vi et mere

nuanceret billede af hele barnets livssituation. Herigennem arbejder vi på at understøtte børnenes læring, udvikling og trivsel både i hjemmet og i institutionen og børnene får således de bedste betingelser for deres videre udvikling.

Vores forældresamarbejde afgrænser sig ikke kun til de årlige forældresamtaler, men sker også ved for eksempel det første besøg, opstarten og barnets første dage på stuen, den daglige dialog ved aflevering og afhentning, opstartssamtale med forældre efter ca. 3-4 måneder, årlige forældremøder, samtaler efter behov – f.eks. ved bekymringer eller vejledning samt via vores digitale kommunikationssystem Aula.

Læreplanstema 1 – Alsidig personlig udvikling

Alsidig personlig udvikling handler om at skabe de nødvendige rammer for barnets udvikling af selvværd, selvtillid, fantasi, kreativitet, gåpåmod og personlige vedholdenhed. I Børnehuset Blåkilde bestræber vi os på at fremme børnenes engagement og deltagelse. Dette gør vi ved at anerkende dem, som de er, og give dem følelsen af at turde og af, at de er gode nok som de er. Vi tager blandt andet udgangspunkt i børnenes egne ønsker og interesser, som når de er med i køkkenet og selv bestemme menu, selv er med til at lave maden og servere den. Vi giver dem medbestemmelse i de forskellige aktiviteter, når vi f.eks. lader dem vælge om, de vil være ude eller inde, og vi inddrager dem i de daglige rutiner. Vi tager udgangspunkt i barnets zone for nærmeste udvikling, således at vi få styrket barnets stærke sider, samtidig med at vi støtter op om dets udviklingspotentialer. Dette kan eksempelvis være, når barnet opnår mestringsevne ved at kunne selv eller ved selv at kunne løse en konflikt.

Praksisfortælling fra vuggestuen

Louise leger i dukkekrogen og den voksne, Ditte, observerer hende. Louise lægger dukkerne på hver deres madras, giver dem dyne på og placerer sin hånd på dem og aer dem over håret. Ditte siger: "Hvor er du god ved babyerne, du putter dem ligesom når du skal sove til middag". Louise tager pegefingern op til munden og siger: "Stille, shhh."

Hvad gjorde læring mulig?

Louise imiterer omsorgen fra pædagogen gennem sin leg. Hun viderebringer det, hun selv synes er rart at blive mødt med. Vores pædagogiske tilgang giver afsæt for Louises måde at begribe og handle i legen. Dette hænger sammen med det pædagogisk mål om, at samspillet mellem børn og det pædagogiske personale skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, således at alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber.

Praksisfortælling fra børnehaven

På Gul Stue holder vi dagligt samling på gulvet, hvor børnene på skift skal sige sit navn højt. I dag har Otto sat sig ved siden af den voksne, Viola, som lægger hånden på hans skulder og forbereder ham ved at hviske: "Det er dig lige om lidt". Da det bliver hans tur, kigger han smilende på Viola, imens han rejser op og forsigtigt siger: "Otto."

Hvad gjorde læring mulig?

Personalet skaber de nødvendige rammer for det enkelte barns udvikling i fællesskabet ved at understøtte og bakke barnet op i det, der kan være svært. Ved at vise barnet forståelse for det, der

har været svært, gør Viola det muligt for Otto at deltage i fællesskabet og dermed øges hans deltagelseskompetence. Dette hænger sammen med det pædagogiske mål om, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egne potentialer. Otto får mulighed for at føle sig god nok, blive inddraget og være en aktiv del af børnefællesskabet.

Otto er her potentielt i en udsat position, som Viola bevidst går ind og støtter ham i at undgå, at blive fastholdt i. Det gør hun ved at være på forkant og forberede ham dér, hvor hun ved, at han kan finde det vanskeligt. Hun arbejder bevidst med at give ham et narrativ som én, der kan og lykkedes med det samtidig med hun understøtter hans værdi i børnefællesskabet.

Læreplanstema 2 – Social udvikling

Social udvikling handler om at skabe sociale handlemuligheder, hvor børnene kan opleve at høre til i forskellige fællesskaber, som de selv kan øve medindflydelse på. Det vedrører fællesskaber, dannelse af relationer samt dagligt samspil med de andre børn og voksne. Derudover handler det i høj grad om at udvise empati, respekt og det at kunne knytte sig til andre. Børnene bliver gjort bekendt med de grundlæggende værdier for demokratiet, hvor det nogen kan blive flertallet, der bestemmer, som når de stemmer om, hvad vi skal have at spise til årets diskofest. De sociale kompetencer er i spil hele tiden, uanset hvilken leg eller aktivitet børnene er i gang med. Legen har her stor betydning, da børnene her lærer at forhandle, indgå kompromiser og løse konflikter.

I Børnehuset Blåkilde bestræber vi os på, at børnene omgås andre mennesker og kender de accepterede spilleregler, som vi sætter for dem - for eksempel ved at lære at vente på tur, at hjælpe hinanden og at udvise empati, hvis et andet barn falder og slår sig. Konflikthåndtering er en stor del af børnenes læring. Vi er opmærksomme på opståede konflikter, hvor vi opfordrer og støtter børnene til selv at løse deres konflikter så vidt muligt. Det understøttes også af Mary Fondens og Red Barnets 'Fri for Mobberi'.

Praksisfortælling fra vuggestuen

En mindre legegruppen er i motorikrummet, hvor de har fokus på leg og sociale fællesskaber. Den voksne, Augusta, tilbyder Søren en hulahopring. Han tager smilende imod den, hopper og siger lyde. Augusta siger: "Ej, du smiler og hopper, som en kanin. Skal vi ikke alle sammen hoppe som en kanin lige som Søren?" Søren smiler, da han ser, at de andre børn hopper lige som ham.

Hvad gjorde læringen mulig?

Augusta følger Sørens spor og sætter ord på hans handlinger. Hun hjælper Sørens til at blive en attraktiv medspiller i børnefællesskabet, hvilket resulterer i, at barnet føler sig set og hørt. Når vi understøtter børnene i at få øje på hinanden og hinandens handlinger – triangulering – kæder vi børnene sammen og hjælper dem med at danne relationer. Dette hænger sammen med det pædagogiske mål om, at det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer.

Praksisfortælling fra børnehaven

Fem drenge vil gerne spille et spil. Den voksne, Sandra, siger, at de kan vælge imellem forskellige spil. Sandra siger: "I må blive enige om, hvilket spil I vil spille. Jeg vil gerne hjælpe jer, hvis I har

brug for det.” Drengene vælger ZOO-spillet. Sandra gør dem opmærksom på, at det er et spil, der tager lang tid at spille færdig. De taler sammen og bliver enige om, at de gerne vil spille det alligevel.

Hvad gjorde læringen mulig?

Sandra er med til at guide og vejlede børnene i demokratiske spilleregler, ved at de selv skal blive enige, men hjælper dem til at kunne træffe valget på et oplyst grundlag, idet hun forbereder dem på, at spillet kan tage lang tid. De bliver klædt på til at samarbejde om en beslutning. Dette hænger sammen med det pædagogiske mål om, at det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte fællesskaber, hvor forskellighed ses som en ressource og som bidrager til demokratisk dannelse. Eksemplet viser, hvor øvede børn kan blive i at komme til enighed. Sandra behøver kun at understøtte dem i, hvad deres valg betyder. Resten finder drengene selv ud af.

Læreplanstema 3 – Kommunikation og sprog

Sproget har stor betydning for børnenes mulighed for at indgå i sociale sammenhænge, samt for at blive hørt og forstået. Når de voksne stiller sig til rådighed som sprogmodeller og samtidig forsøger at bringe børnene sprogligt på banen, øger det børnenes mulighed for at opbygge et nuanceret og varieret sprog. I Børnehuset Blåkilde arbejder vi bevidst med at styrke børnenes ordforråd og evne til at udtrykke tanker, ønsker og følelser. Sprog handler både om det verbale sprog, nonverbale sprog og kropssproget, og vi arbejder med det i alle situationer i hverdagen både i de daglige rutiner, i leg og aktiviteter. Ved hele tiden at være opmærksomme på, hvordan vi voksne taler med børnene, og hvordan børnene taler med hinanden, skaber vi et solidt fundament for et sprogstimulerende læringsmiljø. Ligeledes møder børnene early literacy og numeracy. Det er ikke for at lære børnene, hvad bogstaverne hedder, men for at skabe en senere forbindelse mellem lyde og bogstaver. Børn er visuelt stærke og derfor understøtter vi visuelt med tal, bogstaver, fokusord, skilte, logoer, pege læsretning ved højtlesning o. lign. Vi har desuden fokus på gentagelser og at italesætte alt det, vi gør. Dette gøres for at give barnet et aktivt ordforråd og sprogforståelse, som kan understøtte deres adgang til legen og de sociale fællesskaber. Det skaber også en tydelig og tryk ramme for børnene, når de med gentagelserne over tid kan være med i for eksempel sange, leg, spil, samling og øvrige aktiviteter. For sikrer børnenes sproglige udvikling, bruger vi, i Høje-Taastrup Kommune, et pædagogiske redskab til at vurdere det enkelte barns sprog og er i dialog med forældrene om dette.

Praksisfortælling fra vuggestuen

På Orange Stue holder vi morgensamling med alle stuens børn. Vi har fokus på lydøvelser blandt andet da-da-da, ma-ma-ma og dyreløde ”køen siger muh” og bruger Babblarna til dette (Figurer til sprogstimulering). Det er Sofus’ tur til at vælge en figur. Han kigger på figurerne, der ligger foran ham. Den voksne, Pernille, ser, at han viser initiativ og siger: ”Sofus, du kigger på Dadda. Du vil gerne synge sangen om Dadda.” Pernille begynder at synge sangen om Dadda: ”DA DA DA DA.” Sofus smiler.

Hvad gjorde læringen mulig?

I vuggestuen har vi fokus på børnenes lydige kompetencer, da det er vigtigt for melodien i sproget og senere udtale. Pernille får øje på Sofus’ nonverbale initiativ, da han kigger på Dadda, og hun sætter ord på hans initiativ. På den måde føler Sofus, at han bliver set, ved at blive benævnt ved navn, og han lærer sproget ved, at vi sammen synger sangen ”DA DA DA DA”. Dette hænger

sammen med læringsmålet om, at læringsmiljøet skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.

Praksisfortælling fra børnehaven

På Blå Stue er den voksne, Ruth og Margrethe, i gang med en aktivitet sammen med børnene. Børnene skiftes til at trække et kort med en farve. Thomas trækker farven blå. Ruth siger: "Hvad farve har du trukket?" Thomas siger: "Blå!" Ruth: "Godt klaret! Kan du finde noget på stuen, der også er blå?" Thomas løber rundt på stuen og kommer tilbage med en lilla bil. Ruth siger: "Du fandt en lilla bil. Den er næste blå." Peter hører det og siger til Thomas: "Jeg har en blå bil. Vil du låne den?"

Hvad gjorde læringen mulig?

I børnehaven har vi fokus på, at vi har øjenkontakt med den, vi taler til. Vi har også fokus på at vente på tur og at give børnene visuel understøttelse. Jo ældre børnene bliver, jo flere perspektiver og mindre visuel understøttelse sætter vi på. Det kan for eksempel være, at de mindste børnehavebørn får at vide, at de børn med noget rødt på tøjet må hente deres frugtpose, mens de større børn får at vide, at de børn, der bor i Søndertoften, må hente deres frugtpose. Ruth viser begejstring, da Thomas siger den rigtige farve, og hun siger ikke, at det er forkert, da han ikke rammer helt rigtigt. Her prøver vi at hjælpe og guide fremfor at rettesætte. Dette hænger sammen med læringsmålet, om at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som de kan anvende i sociale fællesskaber. Det ser vi, når Peter hjælper Thomas i stedet for at drille ham.

Her kan man se, at der gennem en længere periode, er fokuseret på børnemiljøet i henhold til, at vi skal hjælpe hinanden, hvis noget er svært, så børnene – også af hinanden, føler sig set og hjulpet i stedet for udsat i deres position i børnefællesskabet. Thomas bliver mødt med hjælp fra Peter i stedet for drillerier om, at han ikke fandt den rigtige farve bil. Dette er blandt andet arbejdet med gennem "Fri for Mobberi" og ved at italesætte, at alle har brug for hjælp, det er bare forskelligt, hvad vi har brug for hjælp til.

Læreplanstema 4 – Krop, sanser og bevægelse

Børn oplever verden gennem deres krop, og de har brug for støtte i at bruge den, udfordre den, eksperimentere med den, mærke den og passe på den, både gennem ro og bevægelse, da dette skaber grobund for fysisk og psykisk trivsel. I Børnehuset Blåkilde arbejder vi på at styrke børnenes kropsbevidsthed og den motoriske udvikling. Dette sker ved planlagte aktiviteter som rytmik, ture i nærmiljøet, gangarealerne, motorikrum, på stuerne og på legepladserne samt ved børneinitierede lege. Her er mulighed for både fysiske aktiviteter med fokus på grundbevægelserne som at løbe, hoppe, kravle mm. samt mere rolige aktiviteter, der giver børnene mulighed for at mærke sig selv og mærke efter. Igennem lege og fælles aktiviteter skabes kendskab til kroppen. Der er fokus på, at børnene udforsker deres styrke og udholdenhed samt bevægelighed igennem leg, rytme, bevægelse og sanglege. Vi arbejder bevidst med kropsbevidsthed, af- og påklædning, hvad hedder de forskellige kropsdele, hygiejne for eksempel vaske hænder, tørre mund, pudse næse og i forbindelse med toiletbesøg. Vi har fokus på at gøre alle børn så selvhjulpne som muligt i forhold til deres alder og udviklingsstrin. Den finmotoriske udvikling arbejder vi bevidst med omkring børnenes måltider, så de så vidt muligt spiser selv. Børnene øver sig i selv at øse mad op

på tallerkenen, skære, smøre og hælde vand op. Derudover arbejder vi blandt andet med papir og lim, saks, perler, med tegning og maling, puslespil, spil og så videre.

Praksisfortælling fra vuggestuen

Inden samling kl. 9., er der flere af børnene, som løber rundt på stuen og skaber uro for de mindste, som begynder at græde. Den voksne, Sofie, spørger glad: "Christian, Olau og Sigurd, vil I ikke hjælpe mig med at lave en forhindringsbane." Drengene smiler og kommer over til Sofie og begynder at tage skamler og puder frem sammen med hende.

Hvad gjorde læringen mulig?

Sofie arbejder med at tilgodese børnenes forskellige behov for henholdsvis ro og bevægelse og reagerer ved at skabe en ny mere bevægelsesorienteret leg samtidig med, at der skabes ro og nærvær for de mindste. Dette ligger i tråd med læringsmålet om, at alle børn skal udforske og eksperimentere med mange forskellige måder at bruge kroppen på.

Praksisfortælling fra børnehaven

Den voksne, Vivi fra Grøn Stue, sidder og spiser frokost sammen med børnene. Vivi bemærker, at Valdemar sidder meget uroligt ved bordet. Valdemar vipper på stolen og kravler op og ned fra den. Flere af børnene på stuen bliver påvirket af hans uro. Vivi fornemmer, at der er brug for hjælp til, at Valdemar får roen tilbage. Vivi siger: "Kom, alle sammen, lad os lige rejse os op og sige talremsen." Hun begynder at sætte en rytme ved at trappe og klappe, mens børnene rejser sig, stiller sig bag deres stol og trapper og klapper med. Da alle er klar, starter Vivi den kendt remse: "Klokken 1 spiser jeg fedt, klokken 2..." Bagefter sætter alle sig tilbage på deres plads og spiser videre.

Hvad gjorde læringen mulig?

Den fysiske og psykiske trivsel er vigtig for, at det enkelte barn kan være aktiv deltagende i fællesskabet. Valdemar bliver hjulpet til at blive reguleret i sin arousal. Vivi samler børnene om en aktivitet, så Valdemar ikke bliver irettesat og får følelsen af at være anderledes end de andre børn. Børnene får i stedet for en fælles oplevelse. Dette er en af de måder, hvorved vi i dagligdagen favner enkelte børn, der kan befinde sig i udsatte positioner, således at deres udvikling, trivsel og dannelse også fremmes. Dette hænger sammen med læringsmålet om, at alle børn skal opleve krops- og bevægelsesglæde både i ro og i aktivitet, således de bliver fortrolige med deres krop, dens fornemmelser, funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse.

Læreplanstema 5 – Natur, udeliv og science

Natur, udeliv og science handler om, at børnene får "hands on" oplevelser med en undersøgende og nysgerrig tilgang, således at de oplever og lærer med hele kroppen. I Børnehuset Blåkilde arbejder vi bl.a. med at give børnene viden om dyreliv og planter, både på vores legepladser og i vores nærmiljø, hvor vi har åer, hemmelige skove og bakker at besøge. Vi lægger vægt på at være ude om det er solskin, regn eller sne, da det giver børnene mulighed for at mærke sig selv og hvad for eksempel vejret gør ved os. På ture ud af huset får vi også muligheder for at være nysgerrige på vores omverden og hvordan vi kan hjælpe med at passe på den. Til bedsteforældredag om foråret, planter vi blomster sammen og vander dem sammen i løbet af sommeren, så vi lærer at blomster har brug for vand for at trives, når det bliver varmt. Vi sår eller planter også forskellige

grøntsager og krydderurter, så vi kan se dem vokse og blive store. Her oplever vi også snegle, edderkopper og andre insekter. I efteråret laver vi f.eks. græskarlygter, som vi tænder om morgenen, når det er mørkt udenfor, så vi kan se i mørket. De kommende skolebørn besøger desuden den lokale spejdergrund fire gange om året, hvor de følger de forskellige årstider helt tæt på.

Praksisfortælling fra vuggestuen

Den voksne, Ulla, er på tur i nærområdet med Gustav, Fakhra og Signe, hvor de skal samle kastanjer. På vejen peger Gustav på noget ispapir, som ligger i græsset, Ulla siger: "Du peger på ispapiret! Ja, nogen må have tabt det, vi putter det i skraldespanden." Turen går videre i området og de finder mange kastanjer, som de tager med hjem i vuggestuen.

Hvad gjorde læring muligt?

Vi prioriterer at komme på tur med mindre børnegrupper, da der her er fokus på fordybelse, nærvær, at styrke deres interne relationer samt give nye oplevelser og indtryk. Der er rig mulighed for at følge børnenes spor, mens grovmotorikken styrkes og barnets verbale og nonverbale initiativer understøttes og italesættes. Endvidere kommer læring om bæredygtighed ind ved, at børnene er opmærksomme på deres nærmiljø og omgivelser undervejs. Naturen kommer med hjem, hvor vi sammen kan kigge nærmere på det og måske bruge det i kreative sammenhænge. Dette hænger sammen med læringsmålet om, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen.

Praksisfortælling fra børnehaven

Den voksne, Bodil er i garderoben sammen med Simon, Musti og Liva for at tage overtøj på. Selvom det er en kold snevejrsmiddag, vil Liva ikke have vanter på. Bodil siger: "Det er rigtig koldt udenfor, er du sikker på, at du ikke vil have dine vanter på?" men det vil Liva stadig ikke. Bodil siger: "Jeg lægger dem i dine lommer, så har du dem, hvis du fortryder." Ude på legepladsen triller børnene tre kugler af sne sammen til en snemand og Bodil hjælper til. Liva siger: "Er vi ikke snart færdige? Jeg fryser." Bodil svarer: "Uh ja, det er så koldt, nu skal jeg hjælpe dig med dine vanter, så bliver dine hænder varme igen."

Hvad gjorde læring mulig?

Vi fokuserer på selvhjulpenhed og prioriterer den tid, det tager. Vi understøtter processen og er handlingsanvisende i forhold til problemløsning. Børnene har mulighed for medbestemmelse og opnår læring i at få lov til at vælge vanterne fra, mærke at fryse for så at kunne få vanterne på alligevel. Denne oplevelse kan samtidig give anledning til at arbejde videre en undersøgende tilgang, hvor science-eksperimenter kan være med til at understøtte børnenes læring. For eksempel ved at undersøge vand i alle dets former: frossent – hvor det bliver koldt; varmt – men flydende; kogende – hvor det bliver til damp. I dette temaer arbejder vi også med begyndende matematisk opmærksomhed som størrelser, former, farver og antal. Dette hænger sammen med læringsmålet om, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får erfaringer med at genkende og udtrykke sig og årsag, virkning og sammenhænge.

Læreplanstema 6 – Kultur, æstetik og fællesskab

I Børnehuset Blåkilde har vi en kultur, hvor vi respekterer og accepterer børnenes forskelligheder, kulturer og deres bidrag til hverdagen. Når vi arbejder med kultur, æstetik og fællesskab fokuserer vi på at skabe fokus på forskellighed, mangfoldighed og kultur – at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber. I forhold til det æstetiske, som omhandler det kunstneriske og skabende, arbejder vi med forskellige materialer, og har især fokus på at være procesorienterede og at alle skabelsesprocesser er baseret på lyst. Vi følger børnenes spor og omdanner dem til længerevarende LAHOPL-forløb (Lange Autentiske Hands-On Projektbaserede Læringsforløb), hvor der er tid til fordybelse og være nysgerrige sammen. Vi følger de danske traditioner omkring jul, påske og fastelavn og vi bruger vores lokalområde, hvor vi går ture, besøger det lokale bibliotek, kulturhuse, spejdergrunden og idrætshallerne. Det er vigtigt for os, at børnene tilegner sig en social forståelse og at de lærer og får en viden om forskellige kulturer, levevilkår og fællesskaber. At de oplever mangfoldigheder som en ressource.

Praksisfortælling fra vuggestuen

Den voksne, Ella, fanger børnenes opmærksomhed ved at pege på væggen, hvor der hænger fastelavnsmasker. Ella siger: "I dag skal vi lave masker til fastelavn." Simon og Emily sidder og kigger på masken foran dem og begynder at male. Emily: "Jeg vil gerne have glimmer." Simon siger: "Spiderman har ikke glimmer." Ella, smiler og siger: "Maskerne må gerne være forskellig," og finder blå og rød maling til Simon og glimmer til Emily.

Hvad gjorde læringen muligt?

Børnene får en følelse af fællesskab og at det er i orden at ville noget forskelligt og stadig har noget sammen i fællesskabet. Vi arbejder ofte med forskellige remedier, når vi er skabende, nogen børn vil gerne bruge en saks, andre lime og nogen tegne, alle laver en maske på deres egen måde. Dette hænger sammen med læringsmålet om, at børn skal have forskellige kulturelle oplevelser, få stimuleret deres engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed samt at de får dannet erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og remedier.

Praksisfortælling fra børnehaven

Vi har en tradition, at vi holder julesamling i børnehaven, hvor vi synger julesange og børnene får en lille julebamse på skift med hjem. Der snakkes om juleaften og gaver.

Assad sidder og ser lidt sur og skuffet ud med armene over kors. Den voksne, Sonja, ser på Assad og spørger ind til hans humør. Assad siger: "Jeg vil også holde juleaften og få gaver, men mor siger vi holder Eid i stedet for." Ulrik spørger: "Hvad er Eid?" Sonja forklarer, og der er flere børn, som tilkendegiver, at de heller ikke holder jul. Der opstår mere snak om jul og Eid, og Assad smiler og sænker armene, da han ikke er den eneste, der ikke holder jul.

Hvad gjorde læringen muligt?

Børnegruppen får viden om hinandens kulturer og får ord for det. Børnene oplever hinandens forskelligheder og øver sig i at turde stille sig frem og fortælle om sig selv i fællesskabet. De finder ud af, hvor de kulturelt er ens og hvor de adskiller sig fra hinanden, og børnene lærer at acceptere forskellighederne. Dette hænger sammen med læringsmålet om, at alle børn skal indgå i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andres kulturelle baggrunde, normer og traditioner og værdier.